

'Geen betere machine dan een rekenmachine'

Bewust kiezen: loonwerk of zelf doen

De bewerkingskosten vormen een kwart van kostprijs en daar valt dus op te verdienen. Loonwerk is vaak goedkoper dan lekker zelf op de trekker, maar plezier op het land is ook wat waard - of niet? Onder het motto 'Geen betere machine dan een rekenmachine' werd hierover in Borculo (Gld.) gediscussieerd.

Onder bewerkingskosten vallen kosten zoals loonwerk; machinekosten (aanschaf, onderhoud en afschrijving), brandstofkosten, betaalde arbeid en vreemde arbeid. Gemiddeld maken deze kosten een kwart uit van de kostprijs. De top-25 melkveehouders in Nederland zitten allemaal onder de 25 procent bewerkingskosten. Voor wie goed wil boeren, loont het dus de moeite om hier op te letten. Samen met accountantskantoor Countus hield de Melkvee Academie de bijeenkomst 'Geen

betere machine dan een rekenmachine' op loonbedrijf Baks in Borculo. Hier werd met een stuk of dertig melkveehouders gepraat over de mechanisatiekosten.

Rob Huinink van de Melkvee Academie poneert een paar stellingen, waaronder 'plezier op het land is beter dan 1 euro in de hand'. De stellingen moeten melkveehouders prikkelen om na te denken over hun mechanisatiekosten. Velen doen een gedeelte van het werk zelf, vanwege de hobby,

flexibiliteit en kwaliteit. Anderen laten alles doen door de loonwerker. Machinewerk zit hen gewoon niet in het bloed.

Kostenbeheersing

„Maak een bewuste keuze over de mechanisatie”, adviseert Rudolf Somsen van Countus adviseurs. Juist voor de toekomst is de keuze belangrijk, want een gezinsbedrijf zal naar de 1,5 miljoen kilogram melk

Rudolf Somsen (met roze blouse) van accountantskantoor Countus: „Een voermengwagen is te duur voor het eigen werk. Ook gras maaien en mest uitrijden kan goedkoper door de loonwerker worden gedaan.“

groeien en dat betekent meer losse arbeid of loonwerk. Maar ook sociale factoren en kostprijsmanagement spelen straks een belangrijkere rol. Uit berekening blijkt dat het machinewerk uitbesteden kosteneffectiever is dan met eigen machines werken. Somsen: „Zelfs voeren kan de loonwerker goedkoper. Je kunt tot wel 12 euro per uur besparen. Een voermengwagen is te duur voor het eigen werk.“

Uit de rekenvoorbeelden van Countus blijkt ook dat gras maaien en mest uitrijden goedkoper door de loonwerker kan worden gedaan. Zelf gras maaien kost inclusief eigen arbeid rond de 32 euro per hectare en kan met de trekkerkosten oplopen tot meer dan 40 euro, terwijl een loonwerker een gemiddelde prijs heeft van 25 euro per hectare. Zelf mest uitrijden kost met tweedehands apparatuur ongeveer 3,88 euro per kuub, terwijl de loonwerker dit voor 2,50 euro de kuub kan doen. Somsen: „Vanwege zijn aantallen kubieke meters of hectares kan een loonwerker het goedkoper doen.“ Wat een melkveehouder ook besluit; hij moet in ieder geval niet machines kopen en het werk dan soms alsnog door een loonwerker laten doen. Dan worden de bewerkingskosten veel te hoog.

Arbeidsvreugde

Melkveehouder Marcel te Poele uit Lichtenvoorde heeft ervoor gekozen om het werk vooral zelf te doen. Alleen zaaien, inkuilen en bemesten laat hij de loonwerker doen. „Ik ben een beetje eigenwijs; ik denk dat ik het beter kan dan de loonwerker. Ik beleef er ook arbeidsvreugde aan en juist daarom wil ik het niet uitbesteden. Wel koop ik, uit een kostenoverweging, overjarige machines waar ik een paar jaar langer mee rond rij.“

„Het is eigenlijk een 'of-of' verhaal: loonwerker of eigen mechanisatie“, zegt melkveehouder Marty Reurink uit Neede. „Ik maai, schud en hark nog steeds zelf. Inkuilen laat ik de loonwerker doen. Dan krijg ik een goede kwaliteit gras in de kuil en om dat zelf te doen, is soms een stuk moeilijker. Maar met veertig hectare gras moet je bij eigen mechanisatie wel op tijd beginnen met maaien.“

Melkveehouder Joost Hofman uit Borculo laat het werk liever door de loonwerker doen. „Ik heb er geen hobby aan om op de trekker te zitten en als het dan ook nog meer kost, dan mag de loonwerker het doen. Je moet er bovendien arbeid voor beschikbaar hebben.“ Jan Bert Esselink die in Geesteren samen met zijn vader en moeder een melkveehouderij heeft, vindt dat ze bedrijfseconomisch aardig op weg zijn. Ze behoren tot de dertig procent beste bedrijven. Toch ziet hij nog wel verbeterpunten. „Als je aan het maaien bent en er zijn twee koeien tochtig en je vader heeft die tussentijds opgemerkt, is dat handig. Nu kan mijn vader er nog naar

kijken, maar straks sta ik er alleen voor. Nu maaien, schudden en harken we nog zelf. Het eerste wat ik straks zal doen, is het maaien uitbesteden. Daar gaat te veel tijd in zitten en ik vind het machinewerk minder leuk. Ik ben liever meer bij mijn koeien.“

Rekenmachine

‘Geen betere machine dan een rekenmachine’ luidde het thema van de bijeenkomst. Pakken de melkveehouders regelmatig de rekenmachine? „Ik heb mijn kosten aardig in beeld“, antwoordt Marcel. „De loonwerkkosten komen op 2 euro en eigen mechanisatie op 3,5 euro. Dat betekent dat mijn bewerkingskosten rond de 5,5 euro per honderd kilogram liggen.“ „Dat is scherp“, reageert Marty. „Ik zelf pak de rekenmachine zelden. Ik vind plezier belangrijk en hou liever zelf de regie. Er zit meer achter eigen mechanisatie dan alleen werk en kosten. Het verschil op bewerkingskosten mag dan 2 euro zijn.“ Joost pakt de rekenmachine ook niet. Tenminste niet om de mechanisatiekosten uit te rekenen. „Ik heb werk genoeg tussen de koeien.“

Voor Jan Bert geeft de rekenmachine weinig verrassingen. „In onze studieclub probeer ik elk jaar toch beter onder aan de streep te scoren dan vorig jaar, en het beter te doen dan de collega's. Misschien dat ik over een aantal jaren, wanneer de blokkenwagen kapot is, het voeren laat doen; via een loonwerker of een voerrobot. In ieder geval niet met een dure voermengwagen. Ik had niet verwacht dat de voerrobot goedkoper zou zijn dan laten voeren, en dat laten voeren goedkoper is dan zelf voeren.“

Concurrerend

Zouden de melkveehouders het na deze bijeenkomst anders doen? „Nee, niet direct“, zegt Marcel. „Ook niet als je arbeid moeilijk rond te krijgen is?“ vraagt Rob Huinink. Marcel: „Ik heb waarschijnlijk een opvolger. Hij is nog jong en we zullen na 2015 wellicht groeien. Dan zullen we wel veranderen.“ Ook Marty zal weinig veranderen. Hij heeft al veel van zijn mechanisatie aan de loonwerker uitbesteed. Joost besteedt ook veel werk uit. „Ik heb wel interesse in de optie van een voercentrale waar het ruwvoer van verschillende boeren door een loonwerker verzameld en ingekuild wordt en vervolgens naar de bedrijven wordt gebracht en gevoerd. Ik ben benieuwd of dat goedkoper is.“ Marty: „Dat kan een interessante optie zijn.“ Jan Bert wil naar aanleiding van de bijeenkomst toch gaan kijken of hij niet meer mechanisatie kan uitbesteden. „De tarieven van de loonwerker zijn concurrerend. We willen meer koeien en hebben meer tijd nodig; ook voor privé. De factor arbeid wordt dus belangrijk. Maar in tijden van een slechte melkprijs heb je met eigen mechanisatie niet de dure factuur van de loonwerker. En dat is ook wat waard.“ ■

Tabel

Op www.melkveemagazine.nl vindt u de inleiding van Rudolf Somsen en meer achtergrondinformatie rondom de bewerkingskosten.

Copyright foto

Jan Bert Esselink

„De tarieven van de loonwerker zijn concurrerend.“

Joost Hofman

„De voercentrale klinkt als een interessante optie.“

Marcel te Poele

„Ik beleef arbeidsvreugde aan het trekkerwerk.“

Marty Reurink

„Inkuilen laat ik door de loonwerker doen.“

Rob Huinink

„Maak een bewuste keuze voor de toekomst.“